

Regionális Tudományi Műhely a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Karán

Regional Science Research Group at the University of Szeged, Faculty of Economics and Business Administration

BAJMÓCY ZOLTÁN, LENGYEL IMRE

A regionális tudomány oktatása és kutatása 1997-ben kezdődött a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Karának jogelődjénél. Ekkor alakult meg a József Attila Tudományegyetem Közgazdasági Tanszékcsoportján belül a Regionális és Alkalmazott Gazdaságtani Tanszék, Lengyel Imre vezetésével. A tanszékcsoport 1999-ben kari rangot kapott, majd 2000-tól az integráció révén létrejött Szegedi Tudományegyetem 12 karának egyikévé vált. A Gazdaságtudományi Kar 2004-ben újjászerveződött: három intézet jött létre, köztük a Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési. A Lengyel Imre vezetésével működő intézet és ezen belül a Regionális Gazdaságfejlesztési Szakcsoport képezi a Regionális Tudományi Műhely gerincét.

Az eltelt másfél évtized alatt a regionális tudomány bázisa jelentősen kiszélesedett a Gazdaságtudományi Karon. Ma már alap- és mesterszakon, valamint doktori képzésben is folyik a regionális tudomány ismeretanyagának oktatása. A 2007-es MAB-akkreditációt követően nappali és levelező képzésben is elindult a „Regionális és környezeti gazdaságtan” mesterszak, a Közgazdaságtani Doktori Iskola keretén belül pedig 2008-tól működik a „Regionális gazdaságtani és gazdaságpolitikai” program. Közben a Regionális Tudományi Műhely tagjainak száma jelentősen megnövekedett, kapcsolatrendszere kiszélesedett.

A műhely munkájában Lengyel Imre mellett jelenleg három egyetemi docens (Bajmócy Zoltán, Lukovics Miklós, Málovics György), két tanársegéd (Szakálné Kanó Izabella, Vas Zsófia) és öt PhD-hallgató (Gébert Judit, Horváth Sarolta, Imreh-Tóth Mónika, Rittgasser Imola, Savanya Péter) vesz közvetlenül részt. A műhely munkájában emellett aktívan és rendszeresen közreműködik számos további intézeti és kari kollégánk. Széles körű oktatási és kutatási együttműködést ápolunk számos további kiemelkedő regionális tudományi

műhellyel. Kiemelkedően szoros a kapcsolatunk a Széchenyi István Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem regionalistáival.

A regionális tudományhoz kötődő oktatási tevékenység kezdetét a régi rendszerű ötéves egyetemi közgazdászképzés keretén belül megszervezett „közszolgálati és nonprofit” szakirány, majd a „vállalkozásfejlesztés” szakirány jelentette. Ez utóbbin közel négyszáz nappali tagozatos hallgató végzett az idők során alapos regionális tudományi ismeretekkel felvértezve, amit a kiemelkedő munkapiaci elismertségük is visszaigazolt.

A bolognai rendszerű képzésben valamennyi alapszakos hallgatónk számára (évente mintegy 270 fő részére) oktatunk regionális gazdaságtani, helyi gazdaságfejlesztési, regionális innovációs, környezet-gazdaságtani és területi tervezési ismereteket kötelező vagy választható jelleggel. Ezen tantárgyakat az egyetem több más kara részére is átoktatjuk, például a Mérnöki Kar vidékfejlesztő agrár-mérnök hallgatói számára. 2008-tól a Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézet irányításával indult meg a „Regionális és környezeti gazdaságtan” mesterszak levelező, majd nappali tagozaton, amelyeken évente 30-40 fő kezdi el tanulmányait. A Közgazdaságtani Doktori Iskolán belül szintén jelentős szerepre tett szert a regionális tudományi ismeretek oktatása. Valamennyi doktorandusz hallgat ilyen jellegű tárgyat, a „Regionális gazdaságtani és gazdaságpolitikai” program hallgatói esetén pedig természetesen e területen van a legfőbb hangsúly. A programban több elismert regionalista vendégoktató vesz részt, többek között Rechnitzer János és Varga Attila. Kutatóműhelyünk több tagja is részt vállal témavezetőként és oktatóként a doktori iskola munkájából. 2011 végén a Közgazdaságtani Doktori Iskola vezetését Lengyel Imre vette át, a titkári teendőket Bajmócy Zoltán látja el.

Képzéseinkhez kötődően nagy hangsúlyt helyeztünk a tudományos utánpótlás nevelésére. A Regionális Tudományi Műhely tagjainak témavezetésével az elmúlt bő évtizedben 23 OTDK-helyezett és több további különdíjjal jutalmazott dolgozat született, amelyek közül 13 I. díjban részesült. Mindez folyamatosan biztosította a műhely szakmai utánpótlását is, amely munkát Lengyel Imre mester-tanári aranyérmével ismerte el az OTDT 2009-ben. A jelenlegi tagok túlnyomó többségének pályája OTDK-szerepléssel indult. Nagy sikernek tartjuk, hogy a regionális tudományi nemzetközi tanulmányíró pályázaton Lukovics Miklós II. díjat nyert 2007-ben, illetve 2010-ben megkapta a „Kiváló ifjú regionalista” címet.

A tudományos utánpótlás nevelése természetesen a doktori képzésben folytatódik. Műhelyünkhöz egy akadémiai doktori és hat PhD-fokozatszerzés kötődik. Jelenleg két doktorjelölt és öt PhD-hallgató vesz részt közvetlenül a műhely munkájában. Míg a korábbi években mindez szinte kizárólag Lengyel Imre iskolaépítő munkájához kötődött, addig mára a témavezetők listája kibővült. A műhely több tagja is a doktori iskola témavezetőjévé vált.

Kutatási tevékenységünk az alulról szerveződő regionális és helyi fejlesztésre, valamint a területi folyamatok elemzésére koncentrál. Ezen belül különös hangsúlyt kap a versenyképesség, az innovációs képesség és a fenntarthatóság,

illetve ezek kapcsolatának, valamint az ezzel kapcsolatos beavatkozások tartalmának és formájának kutatása. E területeken az elmúlt évek során számos kutatási programot folytattunk (többek között az OTKA, az NKTH, a strukturális alapok támogatásával, illetőleg az FP7 keretén belül). A kutatások jelentős része a dél-alföldi régióhoz kapcsolódik, már 1999-től rendszeresen részt veszünk a régió gazdaság- és vállalkozásfejlesztési koncepciójának, programjainak kidolgozásában (lásd melléklet).

A kutatások eredményeként számos hazai és idegen nyelvű folyóiratcikk, tanulmánykötet és tankönyv született (lásd melléklet). A műhely tudományos munkája keretében született kötetek közül 12 letölthető az intézet honlapjáról: <http://www.eco.u-szeged.hu/kozgazdasagtani>.

Kollégáink aktívan részt vesznek a hazai regionális tudományi közéletben. Lengyel Imre 1990-től az MTA Regionális Tudományos Bizottságának folyamatosan tagja, 1997–2008 között alelnöke, 2008–2011 között pedig elnöke volt. A Magyar Regionális Tudományi Társaság működésében is részt veszünk: Lengyel Imre az elnökség tagja 2002-től, a Szegeden 2006-ban megtartott vándorgyűlést intézetünk szervezte, miként 2010-ben az I. Regionális Tudományi Posztdoktori Konferenciát is. Az Akadémiai Kiadónál 2009-től megjelenő „Modern regionális tudomány” könyvsorozatot Lengyel Imre indította el és szerkeszti, eddig 6 kötet jelent meg.

Kutatóműhelyünk nem elszigetelten működik. Széles körű együttműködést folytatunk számos hazai regionális tudományi műhellyel, a műhely tagjai aktívan részt vesznek a hazai és nemzetközi szakmai közéletben. Ez az együttműködés közös kutatásokban, oktatásban (a mester- és a doktori képzésekben), egymás eredményeinek kölcsönös megvitatásában, közös rendezvényekben, valamint közös publikációkban is testet ölt. A műhely tagjai rendszeresen részt vesznek a regionális tudomány nagyobb nemzetközi szervezeteinek konferenciáin is. Az elmúlt években gyakorlatilag nem volt olyan ERSA- vagy RSA-kongresszus, ahol műhelyünk ne képviseltette volna magát.

A 15 éves szegedi Regionális Tudományi Műhely életében lezárult az alapítás és szervezetfejlesztés korszaka, így reméljük, hogy kutatócsoportunk felkészültté vált komoly hazai és nemzetközi kutatásokra.

A műhely 20 legfontosabb tudományos közleménye

Bajmócy, Z., Lengyel, I. (eds.) (2009): *Regional Competitiveness, Innovation and Environment*. JATEPress, Szeged

Bajmócy, Z., Lukovics, M., Vas Zs. (2010): A Subregional Analysis of Universities' Contribution to Economic and Innovation Performance. *Transition Studies Review*, 1., 134–150.

Bajmócy Z. (2011): *Bevezetés a helyi gazdaságfejlesztésbe*. JATEPress, Szeged

Barlow, M., Lengyel I., Welch, R. (eds.) (1998): *Local Development and public Administration in Transition*. JATEPress, Szeged

Buzás N., Lengyel I. (szerk.) (2002): *Ipari parkok fejlődésének lehetőségei: regionális gazdaságfejlesztés, innovációs folyamatok és klaszterek*. JATEPress, Szeged

Farkas B., Lengyel I. (szerk.) (2000): *Versenyképesség – regionális versenyképesség*. SZTE GTK Közleményei, JATEPress, Szeged

- Kállay L., Lengyel, I. (2008): The Internationalization of Hungarian SMEs. In: Dana, L-P., Welpel, I. M., Han, M., Ratten, V. (eds.): *Handbook of Research on European Business and Entrepreneurship. Towards a Theory of Internationalization*. Edward Elgar, Cheltenham-Northampton, 277–295.
- Lengyel I. (2003): *Verseny és területi fejlődés: térségek versenyképessége Magyarországon*. JATEPress, Szeged.
- Lengyel, I. (ed.) (2003): *Knowledge Transfer, Small and Medium-Sized Enterprises, and Regional Development in Hungary*. JATEPress, Szeged
- Lengyel I. Rechnitzer J. (2004): *Regionális gazdaságtan*. Dialóg Campus, Budapest–Pécs
- Lengyel, I. (2004): The Pyramid Model: Enhancing Regional Competitiveness in Hungary. *Acta Oeconomica*, 3., 323–342.
- Lengyel I., Rechnitzer J. (szerk.) (2006): *Kihívások és válaszok: a magyar építőipari vállalkozások lehetőségei az európai uniós csatlakozás utáni időszakban*. NOVADAT Kiadó, Győr
- Lengyel I., Lukovics M. (szerk.) (2008): *Kérdőjelek a régiók gazdasági fejlődésében*. SZTE GTK Közleményei, JATEPress, Szeged
- Lengyel I., Rechnitzer J. (szerk.) (2009): *A regionális tudomány két évtizede Magyarországon*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Lengyel, I. (2009): Knowledge-based local economic development for enhancing competitiveness in lagging areas of Europe: The case of the University of Szeged. In: Varga, A. (ed.): *Universities, Knowledge Transfer and Regional Development: Geography, Entrepreneurship and Policy*. Edward Elgar, Cheltenham-Northampton, 322–349.
- Lengyel I. (2010): *Regionális gazdaságfejlesztés. Versenyképesség, klaszterek és alulról szerveződő stratégiák*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Lukovics M. (2008): *Térségek versenyképességének mérése*. JATEPress, Szeged
- Málovics Gy., Csigéné Nagypál N., Kraus S. (2007): The role of corporate social responsibility in strong sustainability. *Journal of Socio-Economics*, 37., 907–918.
- Málovics Gy., Rácz G., Kraus S. (2007): The Role of Environmental Management Systems in Hungary – Theoretical and Empirical Insights. *Journal for East European Management Studies*, 3., 180–204.
- Málovics Gy. (2011): *A vállalati fenntarthatóság értelmezéséről*. JATEPress, Szeged

Néhány fontosabb kutatási projekt

- TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012: „SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával” (2011–2013, alprogramvezető: Lengyel Imre)
- HUSRB/1002/213/086: „Határon átnyúló tanuló régió: egyetemek gazdaságfejlesztési szerepvállalási lehetőségeinek vizsgálata a magyar-szerb határ menti térségben” (2011–2012, kutatásvezető: Lukovics Miklós, Lengyel Imre)
- Budapest Ferihegy Nemzetközi Repülőtér Üzemeltető Zrt.: „A Budapest Airport gazdasági hatásvizsgálata” (2010–2011, kutatásvezető: Lukovics Miklós)
- TÁMOP-4.2.1-08/1-2008-0002: „Tudáshasznosulást, tudástranszfert szolgáló eszköz- és feltételrendszer kialakítása, fejlesztése a Szegedi Tudományegyetemen és a dél-alföldi régióban”. Alprogram címe: „Új tudásintenzív vállalkozások ösztönzési lehetőségeinek elméleti megalapozása a Szegedi Tudományegyetemen” (2009–2011, alprogramvezető: Lengyel Imre)
- BAROSS-DA07-DA-ELEM-07-2008-001: „A dél-alföldi régió innovációs potenciáljának magasabb szintű statisztikai adatelemzésen alapuló komplex felmérése kistérségi szinten” (2009–2010, témavezető: Lengyel Imre, intézeti koordinátor: Bajmócy Zoltán)
- ROP-3.3.1.-05/1.-2005-08-0002/34: „Területfejlesztés a jövő generációja szemével” (2005–2007, témavezető: Lengyel Imre, intézeti koordinátorok: Bajmócy Zoltán és Imreh Szabolcs)
- PHARE HU008-02-04: „Kis- és középvállalkozások fejlesztése” (2002–2003, témavezető: Lengyel Imre, intézeti koordinátor: Buzás Norbert)
- OTKA T38150: „Regionális és lokális gazdaságfejlesztés: versenyképesség, innováció, klaszterek” (2002–2003, témavezető: Lengyel Imre)

- NKFP-2001 5/074/2001: „A magyar régiók és települések versenyképessége az európai gazdasági térben” (2001–2005, az MTA RKK által vezetett konzorciumban az 1. alprogram, résztémavezetője: Lengyel Imre)
- Gazdasági Minisztérium: „Az ipari parkok hálózatának új fejlődési pályára állítása” (2001–2002, témavezető: Lengyel Imre)
- Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács: „A kis- és középvállalkozások fejlesztésének operatív programja a Dél-Alföldön” (1999–2000, témavezető: Lengyel Imre)
- Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács: „Gazdaságfejlesztési stratégiai programok a dél-alföldi régióban” (1998–1999, társ-témavezető: Lengyel Imre)